

សុខភាពផ្លូវចិត្ត និងកូរ៉ូណា ១៩
ឯកសារព័ត៌មាន ទី ១២

ថ្ងៃទី ២៣ ខែសីហា ឆ្នាំ ២០២១

«សុខភាពពុំមាននោះឡើយ ប្រសិនបើពុំមានសុខភាពផ្លូវចិត្ត។ ជំងឺកូរ៉ូណា ១៩ បានបង្កការគំរាមកំហែងដល់សុខភាពផ្លូវចិត្តនៅកម្ពុជា ជាពិសេស ពលរដ្ឋងាយរងហានិភ័យ ដូចជា ពលករទេសន្តរប្រវេសន៍ជាដើម។ អង្គការសុខភាពពិភពលោក និងអង្គការសហប្រជាជាតិកំពុងខិតខំធានាយ៉ាងណាឱ្យក្រុមងាយរងគ្រោះទាំងនេះបានទទួលសេវាគាំទ្រសុខភាពផ្លូវចិត្តនិងចិត្តសង្គម។»^១
វេជ្ជបណ្ឌិត លី អាយឡាន (Dr Li Ailan) តំណាងអង្គការសុខភាពពិភពលោកនៅកម្ពុជា

ខណៈពេលដែលជំងឺកូរ៉ូណា ១៩ បានបង្កការគំរាមកំហែងសុខភាពផ្លូវកាយរបស់មនុស្ស ជំងឺនេះក៏បង្កផលប៉ះពាល់យ៉ាងធំធេងមកលើសុខភាពផ្លូវចិត្តរបស់ពួកគេផងដែរ។ កាលពីខែឧសភា ធនាគារពិភពលោកបានប្រមាណថាការរាតត្បាតជាសកលនេះ ធ្វើឱ្យការងារប្រមាណ ១,៧ លាន នៅកម្ពុជា ត្រូវប្រឈមនឹងហានិភ័យ^២ ដែលបង្កជាបញ្ហាសង្គមសេដ្ឋកិច្ច និងបញ្ហាផ្លូវចិត្តដ៏ធំមហិមាមកលើពលរដ្ឋកម្ពុជា។ កម្មករនិយោជិតនៅក្នុងឧស្សាហកម្មជាច្រើនត្រូវបានកាត់ប្រាក់ខែ ឬខុះបរិច្ឆឹមជីវិតរបស់ពួកគេ ត្រូវទទួលបានការគំរាមកំហែង។ សិស្សនិស្សិត និងគ្រួសារត្រូវសម្របខ្លួន នៅពេលដែលសាលារៀនបិទទ្វារ ហើយគ្រប់គ្នាត្រូវទប់ទល់ជាមួយនឹងបញ្ហាជាច្រើន ដូចជា ការរស់នៅដាច់ដោយឡែកពីគ្នា និងភាពមិនប្រាកដប្រជាដែលចេះតែបន្តកើនឡើង។ **បញ្ហាប្រឈមទាំងនេះធ្វើឱ្យមនុស្សមានអារម្មណ៍អន្ទះអន្ទែង និងធ្លាក់ទឹកចិត្ត។** ពលករទេសន្តរប្រវេសន៍ជាក្រុមដែលទទួលបានផលប៉ះពាល់ពិសេស គ្មិតពួកគេត្រូវខិតខំស្វែងរកប្រភពចំណូល ក្រោយពេលធ្វើមាតុភូមិនិវត្តន៍មកកម្ពុជាវិញ^៣ ដែលបង្កជាបញ្ហាស្រួស ការធ្លាក់ទឹកចិត្ត និងបញ្ហាសុខភាពផ្លូវចិត្តដទៃទៀតយ៉ាងច្រើន។ គិតរហូតមកដល់ពេលនេះ មានពលករទេសន្តរប្រវេសន៍កម្ពុជាជាង ២២៥,០០០ នាក់ (ស្រី ៤៦%) ហើយដែលបានធ្វើមាតុភូមិនិវត្តន៍ពីប្រទេសជិតខាង ចាប់តាំងពីពេលដែលការរាតត្បាតជាសកលនៃជំងឺកូរ៉ូណា ១៩ ចាប់ផ្តើមកើតឡើង។ ដូច្នេះ តម្រូវការសេវាសុខភាពផ្លូវចិត្តក៏មានការកើនឡើងផងដែរ។

ការគាំទ្រដល់ផ្នែកសុខភាពផ្លូវចិត្ត និងចិត្តសង្គម (MHPSS) គឺជាធាតុផ្សំដ៏សំខាន់មួយនៃវិធានការឆ្លើយតបផ្នែកសុខភាពសាធារណៈនានា។ ការឆ្លើយតបចំពោះផលប៉ះពាល់ដែលជំងឺកូរ៉ូណា ១៩ បង្កមកលើសុខភាពផ្លូវចិត្ត គឺជាអន្តរាគមន៍ដ៏សំខាន់ និងចាំបាច់ ដើម្បីបង្ការមិនឱ្យមានផលប៉ះពាល់រយៈពេលវែងមកលើសុខុមាលភាពរបស់ពលរដ្ឋកម្ពុជា។

អង្គការសហប្រជាជាតិផ្តល់អាទិភាពដល់សុខភាពផ្លូវចិត្ត ដោយចាត់ទុកវាថាជាបញ្ហាសិទ្ធិមនុស្ស។ កាលពីខែឧសភា ឆ្នាំ ២០២០ អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ បានចេញផ្សាយឯកសារសង្ខេបគោលនយោបាយមួយ ដែលអំពាវនាវឱ្យ

¹ <https://www.who.int/cambodia/news/feature-stories/detail/who-rgc-and-partners-join-forces-to-offer-mental-health-support-to-migrant-workers-and-vulnerable-groups>
² <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2020/05/29/covid-19-coronavirus-epidemic-poses-greatest-threat-to-cambodias-development-in-30-years-world-bank>
³ របាយការណ៍ស្ថានភាពពី IOM កម្ពុជា សម្រាប់ខែមិថុនា និង កក្កដា ឆ្នាំ២០២១

មានការចាត់វិធានការជាក់លាក់ ដើម្បីឆ្លើយតបចំពោះបញ្ហាសុខភាពផ្លូវចិត្ត ឯកសារនេះបានផ្តល់នូវខ្លឹមសារណែនាំកម្រិតគោលនយោបាយដល់ស្ថាប័នអង្គការសហប្រជាជាតិ រដ្ឋាភិបាល សង្គមស៊ីវិល និងតួអង្គពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត ដើម្បីកាត់បន្ថយផលវិបាកមកលើសុខភាពផ្លូវចិត្ត ដែលបង្កឡើងដោយសារការរាតត្បាតជាសកលឱ្យនៅជាអប្បបរមា។ អត្ថលេខាធិការធ្វើការកត់សម្គាល់ថាការបំពានសិទ្ធិមនុស្សមកលើអ្នកដែលមានបញ្ហាសុខភាពផ្លូវចិត្តធ្ងន់ធ្ងរ កំពុងកើតមានជាទូទៅ នៅគ្រប់ប្រទេសទាំងអស់ ក្នុងពិភពលោក។

ប្រព័ន្ធអង្គការសហប្រជាជាតិនៅកម្ពុជា បានសហការយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយនឹងរាជរដ្ឋាភិបាល ដើម្បីពង្រឹងសេវាសុខភាពផ្លូវចិត្ត ដែលផ្តល់នៅតាមមូលដ្ឋានសុខាភិបាល និងតាមសហគមន៍។ កន្លងមក មានការផ្តល់ការគាំទ្របច្ចេកទេស និងហិរញ្ញវត្ថុដល់រដ្ឋាភិបាល⁴ ដោយប្រើប្រាស់អភិក្រមប្រព័ន្ធទាំងមូល ដែលផ្តល់លទ្ធភាពឱ្យមានការផ្តល់សេវាដល់ក្រុមប្រជាជនងាយរងគ្រោះជាងគេ នៅកម្រិតសហគមន៍ តាមរយៈក្រុមទ្រទ្រង់សុខភាពភូមិ (VHSGs)។ បុគ្គលិកសុខាភិបាលនៅតាមមណ្ឌលសុខភាព និងមន្ទីរពេទ្យ មណ្ឌលស្តារនិតិសម្បទា ពន្ធនាគារ ត្រូវបាននាំមុខមនុស្សទាំងអស់ដែលត្រូវការសេវានេះ ពិតជាបានទទួលសេវាទាំងនេះប្រាកដមែន ដោយពុំមានការរើសអើង។ ការធ្វើបែបនេះធានាឱ្យមានការផ្តល់សេវាសុខភាពផ្លូវចិត្តជាសារវ័ន្ត ក៏ដូចជាការគាំទ្រចិត្តសង្គមនៅក្នុងបរិបទនៃជំងឺកូវីដ ១៩។

ដោយសហការជាមួយនឹងនាយកដ្ឋានសុខភាពផ្លូវចិត្ត និងប្រើប្រាស់សារធាតុនៃក្រសួងសុខាភិបាល អង្គការសហប្រជាជាតិបានបណ្តុះបណ្តាលបុគ្គលិកសុខាភិបាល អំពីរបៀបផ្តល់ការគាំទ្រសុខភាពផ្លូវចិត្ត និងចិត្តសង្គម (MHPSS) សមស្របដល់ក្រុមប្រជាជនដែលងាយរងហានិភ័យ រាប់បញ្ចូលទាំងពលករទេសន្តរប្រវេសន៍ ដែលធ្វើមាតុភូមិនិវត្តន៍ផលដែរ។ ជាលទ្ធផលបុគ្គលិកសុខាភិបាលចំនួន ២,៧៧៨ នាក់ (ស្រី ៩៦៩ និងប្រុស ១,៨០៩ នាក់) មកពីមណ្ឌលសុខភាព និងមន្ទីរពេទ្យបង្អែកស្រុក ក្នុងខេត្តចំនួន ២៤ និងរាជធានីភ្នំពេញ បានទទួលចំណេះដឹង និងជំនាញពីការគាំទ្រ សុខភាពផ្លូវចិត្ត និងចិត្តសង្គមក្នុងបរិបទនៃការរាតត្បាតជាសកលនៃជំងឺកូវីដ ១៩។

កាលពីខែតុលា ឆ្នាំ ២០២០ គ្រោះទឹកជំនន់បានបង្កផលប៉ះពាល់មកដល់ពលរដ្ឋកម្ពុជាក្នុងខេត្តចំនួន ១៩។ ការកសាងសមត្ថភាពនេះបានផ្តល់ឱ្យបុគ្គលិកសុខាភិបាលនូវមូលដ្ឋានគ្រឹះ សម្រាប់ផ្តល់ការគាំទ្រសុខភាពផ្លូវចិត្ត និងចិត្តសង្គមដល់តំបន់មួយចំនួនដែលរងផលប៉ះពាល់ដោយសារទឹកជំនន់ ដោយបានបង្ហាញឱ្យឃើញថា ការវិនិយោគលើសេវាសុខភាពជាសារវ័ន្ត តាមរយៈការបញ្ជូលវាទៅក្នុងការត្រៀម និងឆ្លើយតបចំពោះជំងឺកូវីដ ១៩ បានផ្តល់នូវអត្ថប្រយោជន៍យ៉ាងធំធេង។

នៅកម្រិតសហគមន៍វិញ អង្គការសហប្រជាជាតិនៅកម្ពុជា បានផ្តល់ការគាំទ្រដល់ដេប៉ាតឺម៉ង់ចិត្តវិទ្យានៃសាកលវិទ្យាភូមិន្ទភ្នំពេញ ដើម្បីរៀបចំវគ្គអប់រំផ្សព្វផ្សាយ អំពីការផ្តល់ការគាំទ្រសុខភាពផ្លូវចិត្ត និងចិត្តសង្គម ដល់មេភូមិ និងក្រុមទ្រទ្រង់សុខភាពភូមិ។ មេភូមិ និងក្រុមទ្រទ្រង់សុខភាពភូមិចំនួន ២,១៣៤ នាក់ (ស្រី ៨៣៦ នាក់ និងប្រុស ១,២៩៨ នាក់) នៅក្នុងខេត្តចំនួន ១១ បានទទួលចំណេះដឹង និងជំនាញអំពីវិធានការបង្ការបញ្ហាអន្ទះអន្ទែងក្នុងចិត្ត បញ្ហាធ្លាក់ទឹកចិត្ត និងទប់ស្កាត់ការធ្វើអត្តឃាត អមជាមួយនឹងជំនាញផ្តល់ប្រឹក្សាកម្រិតមូលដ្ឋាន និងរបៀបកាត់បន្ថយហានិភ័យអំពីហិង្សាទាក់ទងនឹងយេនឌ័រ។ លើសពីនេះ ឯកសារអប់រំផ្សព្វផ្សាយចំនួន ៩០,៩០០ ច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងបញ្ហាអន្ទះអន្ទែងក្នុងចិត្ត និងបញ្ហាធ្លាក់ទឹកចិត្តដែលបង្កឡើងដោយសារជំងឺកូវីដ ១៩ ការបង្ការការធ្វើអត្តឃាត ការគាំទ្រចិត្តសង្គមជាមូលដ្ឋាន និងការសម្រាកបន្សំបន្ថយអារម្មណ៍តានតឹង ត្រូវបានចែកជូនប្រជាពលរដ្ឋ តាមរយៈក្រុមទ្រទ្រង់សុខភាពភូមិ ចំនួន ២,១៣៤ នាក់ នៅក្នុងខេត្តចំនួន ១១។

⁴ នាយកដ្ឋានសុខភាពផ្លូវចិត្តនិងការបំពានគ្រឿងញៀននៃក្រសួងសុខាភិបាល និងសាកលវិទ្យាភូមិន្ទភ្នំពេញ និងក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា។

លើសពីនេះក៏ មានការផ្តល់ការគាំទ្រ ដើម្បីពង្រឹងសេវាសុខភាពផ្លូវចិត្ត និងសេវាគាំទ្រចិត្តសង្គម ដែលផ្តល់ដោយអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលឯកទេស ដូចជាអង្គការចិត្តសង្គមអន្តរវប្បធម៌ (TPO) និងអង្គការបណ្តាញទូរស័ព្ទជំនួយកុមារកម្ពុជា (CHC) តាមរយៈវិទ្យុទូរស័ព្ទរាយការណ៍ទាន់ហេតុការណ៍ បណ្តាញទំនាក់ទំនងសង្គម ការផ្តល់ប្រឹក្សាផ្ទាល់ទល់មុខ និងការបញ្ជូនទៅរកសេវាដទៃទៀតជាដើម។ បណ្តាញទូរស័ព្ទជំនួយកុមារកម្ពុជាទទួលបានការហៅទូរស័ព្ទចំនួន ៧,៣២៣ លើក ហើយរាល់ការហៅទូរស័ព្ទទាំងអស់នេះ សុទ្ធតែមានផ្តល់ជូននូវព័ត៌មានអំពីការអប់រំសុខភាពផ្លូវចិត្ត។ លើសពីនេះ កុមារ និងយុវជនចំនួន ១៣៤ នាក់ និងមនុស្សពេញវ័យ ៤៩ នាក់ បានទទួលការផ្តល់ប្រឹក្សាជាលក្ខណៈបុគ្គល កុមារ និងយុវជន ៤៤៥ នាក់ មនុស្សពេញវ័យ ៥៨ នាក់ បានទទួលជំនួយអំពីរបៀបថែទាំសុខភាពផ្លូវចិត្ត និងការការពារខ្លួន ហើយមានកុមារ ១០ នាក់ និងមនុស្សពេញវ័យ ៧ នាក់ ត្រូវបានបញ្ជូនទៅរកសេវាឯកទេស។ នៅក្នុងឆ្នាំ ២០២០ កុមារ ១៩៥,៣៦៤ នាក់ និងមនុស្សពេញវ័យ ១០៤,៦៥១ នាក់ បានទទួលសារអប់រំអំពីសុខភាពផ្លូវចិត្ត និងការគាំទ្រចិត្តសង្គម និងសារការពារជំងឺកូវីដ ១៩ តាមរយៈបណ្តាញទំនាក់ទំនងសង្គម និងមានកុមារ ៥១ នាក់ និងមនុស្សពេញវ័យ ៦៣០ នាក់ បានទទួលការគាំទ្រសុខភាពផ្លូវចិត្តឯកទេស ពីអ្នកជំនាញខាងចិត្តសាស្ត្រ និងចិត្តវិកលវិទ្យា របស់អង្គការ TPO។

សារអប់រំផ្សព្វផ្សាយអំពីសុខភាពផ្លូវចិត្ត និងការគាំទ្រចិត្តសង្គម ក៏ត្រូវបានបញ្ជូនទៅក្នុងកម្មវិធីអប់រំវីដេអូកម្រាលអំពីការចិញ្ចឹមបីបាច់កូនតាមបែបវិជ្ជមាន ព្រមទាំងការផ្សព្វផ្សាយសារអប់រំអំពីហានិភ័យ និងការកៀរគរចលនាសហគមន៍ដទៃទៀតដែលអនុវត្តដោយ ICS-SP ផងដែរ។ ចាប់តាំងពីឆ្នាំ ២០២០ មក សរុបមានកុមារចំនួន ១១២,៦១១ នាក់ និងឪពុកម្តាយ/អ្នកផ្តល់ការថែទាំ ៧៦,៨១៦ នាក់ បានទទួលសារអប់រំអំពីសុខភាពផ្លូវចិត្ត និងការគាំទ្រចិត្តសង្គម និងសារអប់រំការពារជំងឺកូវីដ ១៩ និងជំនួយអំពីការចិញ្ចឹមបីបាច់កូនតាមបែបវិជ្ជមាន។ លើសពីនេះកុមារចំនួន ៤,៨០៥ នាក់ និងឪពុកម្តាយ/អ្នកផ្តល់ការថែទាំ ៥,៣៩២ នាក់ បានទទួលការអប់រំ តាមរយៈវីដេអូអប់រំវីដេអូកម្រាលនៅតាមសហគមន៍គោលដៅ មិត្តអប់រំមិត្ត និងការចុះសួរសុខទុក្ខតាមផ្ទះ ដែលអន្តរាគមន៍ទាំងនេះ មានបញ្ចូលព័ត៌មានអំពីសុខភាពផ្លូវចិត្ត និងការគាំទ្រចិត្តសង្គម និងត្រូវបានអនុវត្តដោយអ្នកសម្របសម្រួល សហគមន៍ដែលបានទទួលការបណ្តុះបណ្តាល។ កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងទាំងអស់ដូចរៀបរាប់ខាងលើសុទ្ធតែបានរួមចំណែកដល់ការឆ្លើយតបចំពោះបញ្ហាអន្ទះអន្ទែងក្នុងចិត្ត និងបញ្ហាគ្រួសារក្នុងអំឡុងពេលដែលមានជំងឺកូវីដ ១៩។

សុខភាពផ្លូវចិត្ត និងការគាំទ្រចិត្តសង្គម ក៏ជាផ្នែកមួយដ៏សំខាន់នៃការឆ្លើយតបចំពោះជំងឺកូវីដ ១៩ ហើយការបន្តវិនិយោគលើសេវាគាំទ្រទាំងនេះ នឹងរួមចំណែកធ្វើឱ្យពលរដ្ឋកម្ពុជាទាំងអស់កាន់តែមានសុវត្ថិភាព និងសុខភាពមាំមួននាពេលអនាគត។ **ឥឡូវនេះជាពេលដែលត្រូវទាញប្រយោជន៍ពីវឌ្ឍនភាព ដែលសម្រេចបានតាមរយៈ ការឆ្លើយតបចំពោះជំងឺកូវីដ ១៩ និងកសាងប្រព័ន្ធសុខភាពផ្លូវចិត្តឱ្យកាន់តែល្អប្រសើរសម្រាប់ពេលអនាគត។** សកម្មភាពសំខាន់ៗ រួមនឹងការឆ្លើយតបចំពោះបញ្ហាខ្វះថវិកាសម្រាប់សេវាថែទាំសុខភាពផ្លូវចិត្តដែលកើតមានជារៀងរាល់ថ្ងៃ ការប្រើប្រាស់អភិក្រមបែបប្រព័ន្ធ ដើម្បីផ្តល់សេវាប្រកបដោយសមធម៌ ប្រសិទ្ធភាព និងងាយស្រួលទទួលបាន ឈរលើគោលការណ៍សិទ្ធិមនុស្ស និងការជំរុញផ្សព្វផ្សាយពីបញ្ហាសុខភាពផ្លូវចិត្ត ក្នុងវិស័យផ្សេងទៀត ក្រៅតែពីវិស័យសុខាភិបាល។ ការបន្តពង្រឹងសមត្ថភាពវិស័យដទៃទៀត ដូចជា អាជ្ញាធរមូជ្ជាន ភ្នាក់ងារសង្គមកិច្ច និងវិស័យអប់រំ ដើម្បីឆ្លើយតបចំពោះបញ្ហាសុខភាពផ្លូវចិត្ត ដូចជាការបោះជំហានទៅមុខ ដើម្បីធានាឱ្យពលរដ្ឋគ្រប់រូបបានទទួលសេវាសុខភាពផ្លូវចិត្ត និងគាំទ្រចិត្តសង្គម រាប់បញ្ចូលទាំងអ្នកដែលប្រឈមហានិភ័យជាងគេ និងអ្នក ដែលពិបាកទៅដល់ជាងគេផងដែរ។

###

ឯកសារព័ត៌មានស្តីពីការឆ្លើយតបរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិនៅកម្ពុជាចំពោះបញ្ហាកូវីដ-១៩ គឺជាឯកសារផ្លូវការដែល ចងក្រងដោយអង្គការសហប្រជាជាតិនៅកម្ពុជា ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយជូនអ្នកសារព័ត៌មាន និងដៃគូដទៃទៀត។ ឯកសារទាំងនេះត្រូវបាន

រៀបចំដោយការិយាល័យប្រធានអង្គការសហប្រជាជាតិប្រចាំប្រទេសកម្ពុជា។ សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែម សូមទាក់ទងកញ្ញា កែវ ស្រីស្រស់ មន្ត្រីទំនាក់ទំនង និងស្វែងរកការគាំទ្រនៃការិយាល័យប្រធានអង្គការសហប្រជាជាតិប្រចាំប្រទេសកម្ពុជា តាមរយៈអ៊ីមែល៖ sreysros.keo@un.org ឬ (+៨៥៥) ១១ ៨៨ ៥៧ ៦៦។